

เทศน์เช้า วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากด อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาโลก เห็นใหม่ โลกนี้โลกเจริญ เวลาความเจริญของโลก เมื่อก่อนเราต้องพัฒนาขึ้นมาให้โลกนี้เจริญ ถ้าโลกนี้เจริญพวกเราจะมีความสุข ถ้ามีความสุขถ้ามีธรรมในหัวใจความสุขนั้นจะเป็นความสุขโดยสมบูรณ์แล้วไม่มีโทษ คุณในปัจจุบันนี้ คุณโลกนี้ โลก เห็นใหม่ ฝ่ายหนึ่งกินจนสมบูรณ์จนเป็นโรคอ้วน แต่อีกฝ่ายหนึ่งที่คนทุกข์คนจน จนเป็นโรคขาดสารอาหาร ขาดสารอาหารเพราะเขาไม่มีจะกิน เขาไม่มีจะใช้ของเขา จนถึงว่าเขาอยากจนขาดสารอาหาร

แต่ฝ่ายหนึ่งถ้ามีบุญกุศล แล้วสร้างของเขามานะ ขนาดสะสมจนเหลือใช้ จนเป็นโรคอ้วน จนเป็นโรคอันหนึ่ง เดียวนี้ต้องทำกิจการรักษานะ เพราะอะไรล่ะ เพราะอะไร เพราะสิ่งที่ว่ามันเป็นวัตถุ อาหารนี้มันไม่เป็นโทษหรือ อาหารนี้มันเกิดขึ้นมาใช้ใหม่ เราทำนา ข้าวก็เกิดขึ้น สรรพสิ่งนี้ไม่เป็นโทษ รูป รส กลิ่น เสียง ไม่ใช่โทษนะ ไม่ใช่มันให้โทษได้ แต่แต่มารไป บ่วงของมารไป บ่วงของมาร รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร มารเอาสิ่งนี้บูชาไป บูชาแล้ว บูชาให้กิเลสตัดหาความทะยานอยากมันไปออกไป เห็นใหม่

ทุกอย่างถ้าเป็นแพชชั่น เห็นใหม่ คุณ โทศัพทที่มีถือมันเป็นประโยชน์ แต่ถ้ามันเป็นแพชชั่นขึ้นมา มันก็เป็นเรื่องของการเบียดเบียน คนเป็นจะใช้ประโยชน์หรือไม่ใช้ประโยชน์มันล่ะ สิ่งที่เป็นประโยชน์ทุกอย่างมีคาบสองคม เราเคยคุยกับหมอ หมอบอกบอกเลยนะ บอกว่า ในโลกนี้ให้เอายาเหลือตัวเดียว ยาให้มีเหลือตัวเดียว จะเลือกอะไร เขาบอกเลือกมอร์ฟิน เพราะมอร์ฟินนี้มันครอบคลุมทั้งหมด เห็นใหม่

แต่มอร์ฟิน คุณ ทางโลกเขาเป็นโทษมากเลย เพราะอะไร เพราะมันเป็นสารเสพติด มันติดแล้วมันเป็นโทษกับร่างกาย แต่ขณะที่ไม่มีสิ่งใดเลย เห็นใหม่ ถ้าเอายาที่เหลือตัวเดียว เขาเลือกมอร์ฟินนะ เพราะมันควบคุมทั้งหมดถ้าให้มีตัวเดียว ถ้ามันเป็นความค้นหาทะยานอยากเข้าไปในโลกนั้น ตอนนี้โจมตีมากเรื่องสารเสพติด เรื่องต่างๆ แต่สารเสพติดในทางอุตสาหกรรม

มันก็ให้ประโยชน์ทางอุตสาหกรรม แต่มันประโยชน์ส่วนน้อย แต่เวลามันออกมาเป็นประโยชน์
ขึ้นมา เป็นส่วนที่ว่าเป็นสินค้าที่ใช้สอย มันจะเป็นประโยชน์มากมาย

ถึงบอกถึงที่ว่าเป็นโทษที่สุดคือกิเลสตัดหาความทะยานอยากต่างหาก สิ่งนี้มันไม่รู้จัก
พอ มันไม่รู้จักเป็นไป เห็นไหม ถ้าเรารู้จักพอ เรารู้จักเป็นไป สิ่งที่เป็นรูป รส กลิ่น เสียง นั่นก็
เป็นเรื่องของโลกเขา มันจะเป็นความเจริญจะเป็นความเสื่อมของโลกนี้เป็นธรรมดาของโลกเขา
โลกนี้หมุนไปเป็นธรรมชาติของเขานะ เราดูศีลธรรม ดูวัฒนธรรม วัฒนธรรมมันจะเคลื่อนไป
มันจะเคลื่อนไปนะ เคลื่อนไปตามกระแสของมนุษย์ไง

คูลี อย่างทางตะวันตกเขาฉลาดมาก เขาคุ่มสื่อ เห็นไหม เขาต้องเอาสื่อออกก่อน รุกทาง
วัฒนธรรมไง ให้คนเชื่อใจ แพชั่นนี้ต้องให้วัฒนธรรมออกบัตร์ให้คาราเป็นผู้นำก่อน เห็นไหม
รุกไปก่อน แล้วคนจะเชื่อตามนั้น ตามนั้นไง แต่ไม่ได้คิดด้วยปัญญาว่ามันควรหรือไม่ควรเห็น
ไหม พระพุทธเจ้าถึงบอกปัจฉัย ๔ เครื่องอยู่อาศัย พระพุทธเจ้านี้ยอดของนักปราชญ์เลย สิ่งใดที่
เป็นประโยชน์ เป็นความจำเป็นของโลก ไม่ปฏิเสธ เห็นไหม ปัจฉัย ๔ มนุษย์ปฏิเสธไม่ได้ เป็น
ปัจฉัย ๔ แต่เขาว่าต้องมีปัจฉัยที่ ๕ ปัจฉัยที่ ๖ มันก็ว่ากันไป เห็นไหม

กล่าวคู่พุทธพจน์ กล่าวคู่ความเห็นขององค์พระสมเด็จสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ก็เพื่อ เพื่อจะ
หลอกลายสินค้ากันไง เพื่อหลอกลให้กิเลสนี้มันฟูขึ้นมาไง ฟูขึ้นมา ยอมรับสิ่งนั้น ถ้ายอมรับสิ่งนั้น
แล้วเราก็จะต้องเป็นเหยื่อของสังคม เห็นไหม เราเป็นเหยื่อของโลกนะ

เราอยู่ในโลก เกิดจากโลกไม่ได้ปฏิเสธเรื่องโลกนะ องค์พระสมเด็จสัมมาสัมพุทธเจ้า
บอกกับพระโมคคัลลานะ แล้วพระโมคคัลลานะปฏิเสธเรื่องกามนะ

“โมคคัลลานะเธอปฏิเสธเรื่องกามไม่ได้”

“เพราะอะไร”

“เพราะองค์พระสมเด็จสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เกิดมาจากกาม แต่เกิดมาจากกามแล้วไม่ติดใน
กาม ฟันออกไปจากกามซะไหม”

โลกนี้เป็นเรื่องของโลก เพราะเกิดมาคนเกิดมาจากโลก โลกนี้เป็นเรื่องธรรมดาของโลก
แต่เราอยู่มันไม่เป็นธรรมดาเพราะเราเป็นทาสของมัน เราเป็นเหยื่อของมัน เราไม่สามารถอยู่กับ

มันโดยเป็นธรรมดาได้ คนจะอยู่กับมันเป็นธรรมดาได้ต้องเป็นพระอรียเจ้าอย่างต่ำ อย่างต่ำนะ
แม่แต่นางวิสาขาเป็นพระโศดาบัน นางวิสาขาเป็นพระโศดาบัน แต่เวลาหลานตาย เห็นไหม
ร้องไห้ละ พระโศดาบันมีความทุกข์ ร้องไห้ไปหาคัมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าถาม

“วิสาขาเธอร้องไห้เพราะเหตุใด”

“ร้องไห้เพราะหลานตาย”

“แล้วถ้าในโลกนี้คนเขาตายอยู่ทุกวัน เธอจะไม่ต้องร้องไห้แบบนี้ทุกวันหรือ ทำไมคน
อื่นตายทำไมเธอไม่ร้องไห้ละ ทำไมหลานของตัวเองตายเธอร้องไห้ละ เพราะอะไร”

เพราะมันความสัมพันธ์ใจ ความผูกพัน เห็นไหม นางวิสาขาได้สติ เพราะอะไร เพราะ
พระโศดาบันมีสติพอสมควร มีสติอยู่แต่มีความกิเลสที่ละเอียดกว่า เห็นไหม ถ้าเป็นเหยื่อไม่เป็น
เหยื่อ มันตรงนี้ไง ถ้ามีสติ มีสัมปชัญญะ ความเป็นเหยื่อจะน้อยลง น้อยลง จนถึงที่สุดนะ สอ
ปาทีเสสนิพพานพระอรหันต์ที่มีชีวิตอยู่ไง อยู่กับโลกเขา แต่ไม่คิดในโลกเขาเด็ดขาด เพราะมัน
ไม่สามารถเข้าไปถึงใจดวงนั้นได้ ใจดวงนั้นพ้นออกไปจากกิเลสนะ พ้นออกไปจากพญามารไง
แล้วที่ว่าเรือนยอดของพญามารแล้วมันจะเอาอะไรมาบูชา สิ่งที่บูชาไม่ได้ มันบูชา
ขึ้นมาเพราะมันรู้ทันกันหมดแล้วมันจะบูชาสิ่งใด

เพราะเวลาความคิดเกิดขึ้น เห็นไหม ความกระเพื่อมของใจ ใจเวลากระเพื่อมออกไป
เห็นไหม มันสวอยอารมณ์ มันออกไป แล้วเวลามันกระเพื่อมออกไป เห็นไหม องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าเยี่ยมารตอนที่ชนะมาร เห็นไหม “มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา” เห็น
ไหม ก่อนความคิดที่มันจะเกิดขึ้นนะ ถ้าความคิดของเราจะเกิดขึ้น ความคิดมาจากไหนเรายังไม่
เห็นเลย เวลาความคิดเราเกิดขึ้นมา เราก็เป็นเหยื่อของมันแล้ว ความคิดจับใส่ เราคิดออกไป เห็น
ไหม

แต่ในความคิดจะเกิดขึ้นนะ “มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริ” ก่อนความคิดจะเกิด มารจะ
แทรก แทรกตรงนี้ แล้วองค์พระสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชำระตรงนี้ทั้งหมดเลย “เธอเกิดจาก
ความดำริของเรา บัดนี้เธอจะเกิดอีกไม่ได้เลยเพราะเราเห็นเรือนยอดของเธอแล้ว เราได้คว้าเรือน

ยอดของเธอแล้ว” เห็นไหม ความคิดที่จะเคลื่อนออกไป แล้วมันจะไปเกาะเกี่ยวกับบ่วงของมาร ได้อย่างไร แม้แต่ตัวมารยังคว่ำมันแล้ว แล้วบ่วงที่มันจะเอามานูชา มันจะไปติดมันได้อย่างไร

นี่ปัญหาของโลกเป็นแบบนี้ นี่โลกเป็นแบบนี้ มันอยู่ที่กรรมนะ ในประเทศที่เจริญ ที่สุดในโลกนี้แต่เขาก็มีคนทุกข์คนยากนะ ในอเมริกาถ้าคนตกสำรวจในบัญชีของเขา เขา ไม่ได้อยู่ในระบบของเขา เขาจะมีความทุกข์มากเพราะเขาจะไม่ได้สวัสดิการอะไรเลย เขาจะไม่ได้สวัสดิการ เขาจะไม่ได้รับความช่วยเหลือของเขาเลย แล้วอย่างนี้เป็นหลายๆ สิบล้านคนนะ ประเทศที่เจริญแล้วขนาดไหนก็มี ในญี่ปุ่นก็มีนะ คนทุกข์ คนยาก ขนาดต้องตั้งมูลนิธิกัน เวลาถึงวันพุธเขาต้องมีอาหารไปเลี้ยงกันนะ

เราดูแต่ความเจริญ เราคิดของเรา เราคิดไปสภาวะแบบนี้ แต่ในสังคมทุกสังคม มันจะมี คนดีและคนเลวในสังคมนั้น ในสังคมทุกสังคม ในประเทศที่ยากจนขนาดไหนก็มีเศรษฐกิจใน ประเทศที่ยากจนนั้น เศรษฐีหรือยากในประเศไหนก็แล้วแต่ สิ่งนั้นเป็นเพราะว่าอำนาจ วาสนา ถ้าอำนาจวาสนาเป็นความยอมจำนนใจ ถ้าพูดถึงพระต้องเชื่อกรรม แล้วคนที่ว่ามาตัด ดวงผลประโยชน์ คนนั้นเขามีอำนาจวาสนาหรือ ถ้าเขาตัดดวงผลประโยชน์โดยธรรม ตัดดวง ผลประโยชน์โดยธรรม

สิ่งที่เป็นธรรมนั้นมันไม่ใช่เป็นธรรมหรือ แล้วมันจะสร้างสมให้ใจดวงนั้นมีทุกข์ไป กับใจดวงนั้น ใจดวงนั้นต้องแบกรับกรรมที่การสร้างตลอดไป สิ่งที่การสร้างนะ เราสร้างคุณงาม ความดี เห็นไหม เราจะมาวัดมวากัน เราจะสละทานต่างๆ คนเขาบอกเราเป็นคนโง่ เป็นคนที่ไม่ ฉลาด คนที่ฉลาดเขาก็ต้องแสวงหาผลประโยชน์ของเขาสิ ทำไมนี่สละออก เห็นไหม โลกเขาคิด กันอย่างนั้น แต่ผู้ที่มีธรรมในหัวใจนะ สิ่งที่เป็นโลกนั้นเป็นความหยาบๆ

สิ่งที่หยาบๆ เห็นไหม สินค้าซื้อขายโรงงานเขาผลิตออกมา โรงงานโกดังจนไม่มีที่เก็บ เห็นไหม นั่นคือวัตถุ แล้วมันเป็นประโยชน์อะไรขึ้นมาละ แต่ในเมื่อสิ่งนี้เราเกิดขึ้นมาจาก พลังงานของเรา เกิดขึ้นมาจากแสวงหาของเรา เกิดขึ้นมาจากกำลังของเรา เงินทองเกิดจากเรา เรา ซื้อสิ่งนั้นมาสละออกไป สละสิ่งนี้ออกไป สละวัตถุนั้นออกไป โรงงานทั้ง โรงงานเวลามันเก็บ ไว้ไม่ให้เสีย มันยังเสียหายได้เลย แต่ของเรา เรามีของเรา แล้วสละออกเพื่ออะไรละ

เพื่อหัวใจดวงนี้ไง เพื่อที่ว่าเวลาเกิดขึ้นมาสะสมบุญญาธิการอย่างนี้ขึ้นมา เห็นไหม คนที่ สละ สละออกไป กลิ่นของศีลจะหอมทวนลมนะ คนที่มีอยู่ในศีลในธรรมมันหอมไปทวนลม มี

ความหอม กลิ่นหอมของสิ่งใดมันจะหอมทวนลมได้ มันต้องไปตามกระแสลม แต่ความดีของมนุษย์มันหอมทวนลมนะ จนเทวดาฟ้าดินยังต้องยอมรับความดีของมนุษย์นะ เวลาเทวดาฟ้าดินออกมาฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นใหม่ ฟังธรรมของครูบาอาจารย์ของเรา เห็นใหม่ เพราะอะไร

เพราะมันเรื่องของหัวใจใจ เรื่องของสละทานที่เราสละทานขึ้นไป จนขยับทานขึ้นมา ผักผ่อนใจขึ้นมาจนควรแก่การงานเห็นใหม่ ทำความสงบของใจเข้ามา แล้วทำเข้าเอายกสัมมาสมาธิ ยกใจดวงนี้ ใจเวลาสงบเข้ามา มันเป็นฐานของมัน มันตั้งมั่นของมันขึ้นมา เอกัคคตาธรรมณ์ แล้วบอกจิตจับต้องไม่ได้ จิตไม่มี มันเป็นไปได้อย่างไร ถ้าจิตจับต้องไม่ได้ สติเกิดตรงไหน สติตั้งตรงไหน ความรู้สึกเกิดที่ตรงไหน ความรู้สึกนะความรู้สึกอันนี้เพราะมันสงบจากความฟุ้งซ่าน จากบ่วงของมารเข้ามา มันสงบเข้ามา เห็นใหม่ จนต้องเอาสัมมาสมาธิ เอาจิตที่ตั้งมั่นนี้ยกขึ้นทำงาน งานในหัวใจนะ งานในการวิปัสสนา

มันไม่ใช่ความเพ้อฝัน มันไม่ใช่การจินตนาการ มันไม่ใช่สิ่งต่างๆ ทั้งหมด มันเป็นเรื่องจริงของมันที่เป็นอริยสัจขึ้นมา นี้ เทวดาฟ้าดินไม่รู้สิ่งนี้ใจ ถึงต้องมาฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจากมนุษย์นี้ มนุษย์ที่ทำขึ้นมา เห็นใหม่ คุณงามความดีเกิดขึ้นมาขนาดนี้ บุญกุศลมันเกิดขึ้นมา มันจึงเห็นความเป็นไปของโลก โลกมันจะเป็นสภาวะแบบนั้น โลกนี้พร่องอยู่เป็นนิจ ไม่มีที่ไหนอึดเต็ม ความเต็มของโลกไม่มี โลกนี้จะหมุนไปโดยธรรมชาติของมัน เพราะเป็นอจินไตย สิ่งนี้จะหมุนไปตลอดไป

เราเกิดมาชาติหนึ่ง เราเกิดมาปัจจุบันหนึ่ง เราเกิดสภาวะโลกที่มีความสุข ความสมควร ความสุขพอสมควร เราจะมีโอกาสอยู่กับโลกด้วยความสุข ในร่างกายนะ แล้วในหัวใจล่ะ เราจะเอาประโยชน์สิ่งใดขึ้นมา ธรรมเกิดจากตรงนี้ใจ สิ่งที่มีพร่องอยู่ มันพร่องอยู่ เราจะให้มันเต็มไม่ได้ ถ้าเราไปทำอย่างนั้น เห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงต้องวางพรหมวิหาร ๔ ใจ ถึงที่สุดแล้วต้องอุเบกขาใจ เราช่วยเขาเต็มที่ กรรมของเขาก็มี กรรมของเราก็มี กรรมของโลกก็มี ความเป็นไปของวิภวัญจะมันหมุนไปอย่างนั้น เราจะไปฝืนสิ่งนั้นไม่ได้เลย ถ้าเราฝืนสิ่งนั้นนะ เราตายเลย

มันถึงว่า ถ้าเราตายเพราะมันฝืนกับความรู้สึกนะ มันเป็นสมุทัย เป็นต้นหาความทะยานอยากที่เราต้องการให้มันเป็นไปตามความเห็นของตัวเอง แล้วมันเป็นความเห็นของตัวเองไปไม่ได้

เพราะสภาวะกรรมของเขาก็มี สภาวะของโลกก็มี สภาวะต่างๆ ก็มี เราจะไม่สามารถควบคุม
ธรรมชาติได้ ธรรมชาติจะเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา

แต่โลกก็พยายามจะคิดเอาชนะธรรมชาติ เพื่อความสุข ความสนุก สุขของตัว ความ
เป็นไปของตัว เห็นใหม่ แต่เวลาผู้ที่เป็นธรรมชาติ เห็นใหม่ มันทำลายธรรมชาติ มันทำลายทุกๆ
อย่างเพื่อประโยชน์ของมัน สิ่งนั้นมันเป็นไปเรื่องของโลก ถ้ามันเป็นถึงว่า ถึงต้องมีอุเบกขา
ความอุเบกขาต้องวางไว้ตามความเป็นจริง สิ่งนั้นวางไว้ตามความเป็นจริง มันสภาวะกรรม เวลา
พระอรหันต์ท่านปลงสังเวช สังเวชอย่างไร เพราะสิ่งนี้มันไม่สามารถจะยับยั้งได้

สิ่งนี้มันเป็นสภาวะธรรมที่เป็นความจริงอันหนึ่ง เหมือนกับสิ่งที่ว่า พระอาทิตย์ขึ้นแล้วก็
ต้องตกโดยธรรมชาติของมัน เป็นสภาวะของมัน แล้วใครได้ประโยชน์นั้นคือธรรม คือบุญกุศล
ของเขา ใครเสียผลประโยชน์นั้นคือบาปอกุศลของเขา แล้วเรามองสิ่งนั้น ถ้ามีปัญหาช่วยได้ มี
บารมีสามารถช่วยได้ เราก็ต้องช่วยสิ่งนั้น เพื่ออะไร เพื่อเมตตาธรรมไง

สิ่งที่เมตตาธรรมแต่ไม่ช่วยเพื่อผลประโยชน์ ไม่ช่วยให้ตัวเองมีชื่อเสียงเกียรติยศศักดิ์ ไม่
สำคัญ สิ่งที่ว่าหัวใจมันไม่ต้องการสิ่งใดๆ เลย สิ่งนั้นมันเป็นสิ่งที่ภาระรุงรังทั้งหมด สิ่งที่เป็น
ภาระรุงรัง ใครจะไปหาสิ่งภาระรุงรังเข้ามาแบก ใครไปแบกของ เราเบาตัวอยู่แล้วเราไปแบก
ของหนัก ใครมันโง่ขนาดนั้น ต้องไปแบกของสิ่งนั้นให้มันหนักขึ้นมาในหัวใจของเรา แต่เมตตา
ธรรมไง แต่ถ้าช่วยไม่ได้ มันก็ปลงธรรมสังเวชไง สิ่งที่ธรรมสังเวชมันก็สะท้อนหัวใจ เห็นใหม่

เวลาโลกโศกสลดกันนี้ เพราะอะไร เพราะมันสะท้อน กิเลสมันสะท้อน จนมีความทุกข์
ในหัวใจ แต่พระอรหันต์เวลาปลงธรรมสังเวช เพราะสังเวช เพราะนี่ทำไมกิเลสมันปิดบังตาใจ
ดวงนี้ ใจดวงนี้ทำไมมันมีคอบอดได้ทำบาปอกุศลมาให้ได้ประสบพบกรรมอย่างนี้ แล้วสิ่งนี้ทำไม
เราไม่เปิดตาของเขา ทำไมเขาไม่สามารถเปิดตาของเขาขึ้นมาเพื่อเขาแสวงหาทางออกของเขา
ทำไมเขาไม่เปิดไฟในที่มืดของเขา ที่นั่นมันมีคอบอดทำไมเขาไม่เปิดไฟของเขาขึ้นมา ให้เขามี
ทางออกของเขา

มันสังเวชอย่างไร ปลงธรรมสังเวชแล้วมันเศร้าใจเข้ามา เห็นใหม่ แต่จะช่วยใครได้
ละ เพราะวุฒิภาวะของใจ ใจตั้งแต่เด็ก เห็นใหม่ เป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา มันจะพัฒนาของมันเป็นขั้น
เป็นตอนขึ้นมา เห็นใหม่ เวลาลูก ไปเอาพ่อแม่ได้ นี่เปิดตาของใจ เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ เลี้ยงได้แต่
ร่างกายนะ พ่อแม่ถึงจุดก็ต้องตายไป พระอรหันต์ของลูก ลูกต้อง เราต้องอุปัฏฐากต้องดูแลแม่

แต่ถ้าเราสามารถจะ เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ได้ร่างกายด้วย แล้วเราสามารถเปิดตาของใจของพ่อของแม่ได้ด้วย เพราะอะไร เพราะบุญกุศลนี้เวลาตายไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เขาจะได้ใช้ประโยชน์อีก เราสามารถส่งเสียเขาไปถึงชาติต่อๆ ไป เห็นไหม สิ่งนี้มันสำคัญกว่า เห็นไหม ถ้าเราเปิดตาของใจมันจะได้ประโยชน์ต่อไปอีกมหาศาล ที่ไม่มีวันที่สิ้นสุด เพราะใจดวงนี้ได้เปิดตาแล้ว มันจะสร้างของมันเป็นเหตุเป็นผลที่ดีของมัน มันจะขับเคลื่อนความคิดของมันให้ใจดวงนี้มีความสุข เห็นไหม

ถ้าเราเลี้ยงร่างกายก็ได้ร่างกายในชาตินี้ แต่ก็ต้องเลี้ยง แต่ในเมื่อคุณค่าของมัน เลี้ยงหัวใจสำคัญกว่าเลี้ยงร่างกายมหาศาลเลย เพราะร่างกายนี้มันสุขมันทุกข์ไม่เป็น แต่เพราะหัวใจอยู่ในร่างกายมันสุขมันทุกข์เป็น เห็นไหม เลี้ยงร่างกาย เขาก็พอใจเขาอยู่แล้ว แต่ถ้าเราเปิดตาเขาได้อีกเห็นไหม เปิดตาคือความเชื่อของเขา เพราะพ่อแม่นี้ห่วงลูกมาก อยากจะให้ลูกนี้มีที่ยืนในสังคม อยากให้ลูกมีประสบความสำเร็จ ถ้าลูกประสบความสำเร็จพ่อแม่จะมีความสุขมาก ความสุขสุขจากพ่อแม่ เห็นไหม ก็คิดในพ่อแม่ เห็นไหม แม่ก็อยู่ของพ่อแม่ได้ ลูกก็อยู่ของลูกได้ อยู่กันโดยสภาวะธรรม แต่ตาของใจสิ อนาคตออกไปนี้ ออกจากบ้านมา เราจะมีเสบียงกรังไปไหม ตายเอาไปนี้มีบุญกุศลจากหัวใจไปไหม สิ่งนี้เปิดตาของใจ แล้วถ้าวิปัสสนาเป็นอีก เป็นผลมหาศาลเลย

นี่เรื่องของโลก มองโลก เวลาธรรม ปลงธรรมสังเวช สังเวชอย่างนี้ สังเวชเรื่องถ้ามันเปิดได้นะ ตาใจมันจะเปิดได้ มันจะเป็นประโยชน์ทั้งหมด ถ้าเปิดไม่ได้เรื่องของสัตว์ เรื่องกรรมของสัตว์ ก็เรื่องของเขา แต่ใจของเราต้องยื่นให้ได้ แล้วรักษาใจของเราไป บุญกุศลจะเกิดอย่างนี้ เราถึงจะต้องชวนเขาอย่างนี้ เกิดมาพบศาสนา เกิดมาพบโลก เราก็อยู่ของโลก ในโลกที่ว่าอบอุ่นพอสมควร มองไปรอบโลกสิ เขาจะมีปัญหาไปทั้งหมดเลย

ประเทศไทยก็มีปัญหาเหมือนกัน ตอนนี้เล็กน้อย แต่ในสังคมชาวพุทธเราจะมีสิ่งที่ว่าฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล สิ่งใดๆ ตกต้องตามฤดูกาล นี่สภาวะของธรรม สภาวะของสังคม ของโลก แล้วเราอยู่ในสภาวะแบบนี้ ย้อนกลับเข้ามาถึงเรา แล้วเราอยู่อย่างนี้แล้วเราจะค่าใจ เรานอนใจ เราจะไม่ได้อะไรคิดไม่ติดมือไป

ถ้าเราไม่ชะล่าใจ ไม่นอนใจ เราจะมีอะไรคิดไม่ติดมืออะไรนะ คิดไม่ติดมือคือคิดหัวใจใจ บุญกุศลคิดหัวใจนี้ไป แล้วหัวใจนี้พาบุญกุศลนี้ไปเอง แล้วมันจะเข้าใจของมันเอง ถึงที่สุดตายไปจะ

รู้เอง จะปฏิเสธไม่ปฏิเสธ นั้นมันเรื่องของความคิด แต่เรื่องของสัจจะความจริง คือความจริงวัน
ยังคำ เอวัง